

Statsministeren har Grund til at være Skæbnen taknemmelig, fordi den forhindrede ham i at udstede dette Provisorium; man kan med Sandhed sige, at Lykken her var større end Forstanden — hvori paa ingen Maade skal ligge, at Lykken havde noget stort Omfang.

Naar man betragter den anden Side af Sagen, Gennemføreligheden paa Rigsdagen, saa er det en kendt Ting, at baade det konservative Parti og Partiet Venstre var faste Modstandere af Tanken om en tvungen Voldgift, og ligeledes, at Socialdemokratiet var det, og der lød endnu paa Grundlovsdagen Røster, som bestemt talte derimod. Det ærede Medlem Hr. N. Neergaard har nævnt det ærede Medlem Hr. Sundbo, og hvis jeg ikke husker meget fejl, var ogsaa det ærede Medlem Hr. Mortensen ude med en Tale i den Retning netop paa Grundlovsdagen. Og i en Forsamling, der blev holdt efter Arbejdskonfliktens Ophør, skal det ærede Medlem Hr. Jønson, hvis et Referat, jeg har set, er rigtigt, have udtalt, at han paa Rigsdagen vilde drage Statsministeren til Ansvar for dette. Jeg ved ikke, om Referatet er rigtigt, men vi kan jo høre det. (Jønson: Det er ikke rigtigt). Vi kan høre nu, om det er rigtigt, for det vilde være ret interessant, hvis det var rigtigt, at høre, hvad det ærede Medlem i saa Henseende har paa Hjerte. Men man maa vist være enig om, at Udsigten til at gennemføre dette Lovforslag her paa Rigsdagen vilde være ganske overordentlig ringe, og dette maatte naturligt mane og burde have manet Regeringen til Forsigtighed, men i Stedet for manede det altsaa til det modsatte. Det manede til et Forsøg paa at komme udenom Vanskelighederne ved at stille Rigsdagen overfor en fuldbyrdet Kendsgerning, saaledes som der staar i „Fyens Venstreblad“, og det er dette, som nu i dette Øjeblik er Genstand for Debat her i Salen.

Naar Statsministeren med megen Kraft hævdede, at provisoriske Love er gyldige, er det en ganske overflødig Kraftudvikling, for der er ingen, der har benægtet det; der er ingen, der har tænkt paa at benægte det. Og vi har set Eksempler paa det. Vi har tidligere behandlet en provisorisk Lov, som denne Regering har udstedt, og behandler i disse Dage en provisorisk Lov. Og der er ingen, der finder paa at benægte, at de er lovlige. Men det, som er den første Betingelse her, det, der først skal besvares, er dette: Forelaa der nogen Nødvendighed for i dette Tilfælde

at gaa til en foreløbig Lov? Hertil maa man sige: Nej. Man kunde telegrafisk have indkaldt Rigsdagen med et meget kort Varsel, og man vilde kunne have forelagt den et Lovforslag; saa kunde man have stillet Rigsdagen overfor sit Ansvar, og med den Myndighed, hvormed Statsministeren taler til Rigsdagen, vilde han maaske have haft Chancer for at gennemføre det. Det kan man jo ikke vide; personlig tror jeg det ikke. Man kunde i hvert Fald have forsøgt det.

Det gjorde man imidlertid ikke. Man foretrak at udstede en foreløbig Lov, og Statsministeren henviser som Hjemmel herfor til Grundlovens § 25. Denne Paragraf er en af de heftigst omstridte i vor gamle Grundlov. Men hele den Strid, der stod derom, er der ingen Grund til at komme nærmere ind paa ved denne Lejlighed. Der stod en heftig Kamp om den rette Opfattelse af Grundlovens Ord, og der stod jo særdeles gode, ja, saa gode juridiske Navne, som overhovedet findes her i Landet, paa den Side, som hævdede, at Ministeriet Estrups foreløbige Love var i Overensstemmelse med Grundloven. Men siden den Tid er der foregaaet en forfatningsmæssig Udvikling her i Landet, og efter denne Udvikling og den Opfattelse, som har fæstnet sig gennem denne Udvikling, er ogsaa vi af den Opfattelse, at det er en Forudsætning for Udstedelsen af foreløbige Love efter Grundlovens § 25, at man har for det første en rimelig Opfordring til at udstede disse Love, idet man ikke kan faa dem ad normal Vej, eller man ikke behøver og ikke bør gøre Rigsdagen Ulejlighed med at faa dem ad normal Vej, og dernæst, at man ogsaa har en rimelig Udsigt til at faa dem gennemført. Intet af dette foreligger. Og derfor vil mit Parti kunne stemme for den af det ærede Medlem Hr. N. Neergaard stillede Dagsorden.

Den anden Dagsorden, der er stillet, forekommer mig at være mest interessant derigennem, at den skyder Spørgsmaalet om den forfatningsmæssige Betimelighed af det Skridt, der er foretaget, ganske fra sig eller med andre Ord siger: Vi vil overhovedet ikke tale om det, som hele denne Debat drejer sig om. Vi vil tale om noget andet. Og hvorfor vil man ikke tale om det, som denne Debat drejer sig om? Fordi, hvis man skulde tale om det, havde Ministeriet Staaen ikke sit Flertal i denne Sal i Orden. Derfor tør man ikke tage Kampen paa den Valplads, hvor Kampen skulde tages, men fører den over paa en anden.